

LAUDATIO

Domnului profesor universitar doctor **Bernard COLASSE**,
L' Université Paris-Dauphine (Franța), cu ocazia acordării
Titlului de *Doctor Honoris Causa* al Universității „Alexandru Ioan Cuza”

23 octombrie 2009

www.uaic.ro

Laudatio

În onoarea

Domnului Profesor Universitar Doctor **Bernard COLASSE**,
L' Université Paris-Dauphine (Franța)

Mult stimate **Domnule Profesor Colasse**,
Doamnelor și Domnilor membri ai Senatului,
Doamnelor, Domnișoarelor și Domnilor,

Subsemnații, membri ai comisiei de întocmire a Laudatio, prezintă, prin acest document, în fața Senatului Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, o remarcabilă personalitate a contabilității contemporane din Europa, pe profesorul universitar doctor Bernard Colasse de la l'Université Paris-Dauphine, prieten vechi al universitarilor și profesioniștilor români din domeniul contabilității, unul dintre cei mai reprezentativi specialiști ai domeniului. Cetatea academică a acestei universități reprezintă fără îndoială o valoare emblematică în istoria învățământului superior din spațiul latinității noastre comune.

În acest context excepțional, ne face plăcere să amintim câteva **repere biografice** ale domnului profesor Bernard Colasse. Acesta a împlinit, nu demult, șaizeci și cinci de ani de viață, fiind născut la 31 august 1944 la Saint-Aubin-le-Vertueux (Eure). A urmat, în Franța, calea clasică a ascensiunii științifico-didactice, devenind, în mod strălucit, mai întâi absolvent al Școlii Normale Superioare de

Învățământ Tehnic (actualmente Școala Națională Superioară din Cachan) (1963 – 1967), apoi agregat în tehnici economice de gestiune (1967). În perioada 1970 – 1972 a urmat cursurile celui de-al treilea ciclu la Universitatea Paris-Dauphine. Între 1972 – 1973 a fost bursier al Fundației Naționale pentru Învățământ în Gestiunea Întreprinderilor (FNEGE), la Institutul European de Cercetări și Studii Superioare în Management (IERESM) din Bruxelles, sub coordonarea profesorului Jay Galbraith de la Massachusetts Institute of Technology. În 1974 devine doctor în cel de-al treilea ciclu în Gestiunea Întreprinderilor (cu mențiunea „foarte bine”) la l’Université Paris-Dauphine, avându-l ca director de teză pe profesorul Pierre Tabatoni.

În 1979 (septembrie – octombrie) este bursier Fulbright la Universitatea din Urbana Champaign (Illinois).

În 1983 devine Doctor de Stat în Științe de Gestiune (mențiunea „foarte onorabil”) cu teza „Contribution pédagogique et terminologique au développement de la gestion financière en tant que discipline universitaire”.

În 1985 este admis în calitate de profesor la Concursul Național de Recrutare al Universităților (specialitatea Științe de Gestiune).

Domnul profesor Bernard Colasse a înnobilat cu opera sa mediul universitar european, prin traseul **carierei academice**: profesor la Școala Superioară de Comerț din Rouen (1967 – 1968); profesor asociat la Facultatea de Drept și Științe Economice din Tunis (1968 – 1970); asistent și, apoi, conferențiar la Université Paris-Dauphine (1970 - 1985), unde devine membru al unei echipe animate de celebrul profesor André Cibert, personalitate marcantă a contabilității franceze; profesor la Facultatea de Drept, Științe Economice și Gestiune a Universității II din Nancy (1985 – 1989).

După 1989, Domnia Sa este profesor la Université Paris-Dauphine (DFR „Master în Științe ale Organizațiilor”), ocupând și funcția de director de cercetări la Centrul European de Cercetări în Finanțe și Gestione (CREFIGE), o componentă a Dauphine Recherches en Management (DRM) – UMR nr. 7088 (CNRS).

Având capacitatea de a se exprima în medii de o diversitate și de o complexitate surprinzătoare, profesorul Colasse a predat, pe parcursul îndelungatei sale cariere didactice, cursuri de politică generală, finanțele întreprinderii, control de gestiune, contabilitate de gestiune și contabilitate generală, în primul, al doilea și al treilea ciclu. De asemenea, profesorul a avut contribuții pedagogice importante la dezvoltarea terminologiei gestiunii financiare ca disciplină universitară.

În cadrul Departamentului de Educație Permanentă al Universității Paris-Dauphine, a condus seminarii de contabilitate, analiză financiară, contabilitate anglo-saxonă, principii contabile, raportare contabilă, organizate pentru administratori și cadre de conducere financiar-contabilă de la diferite firme din Franța sau pentru masteranzii la unele programe de masterat realizate în parteneriat cu universități franceze și străine. De asemenea, în 2002 și 2003, a organizat cursuri de contabilitate financiară pentru jurnaliști.

A susținut cursuri și seminarii în marile universități din Franța în domeniile: contabilitate generală, analiză financiară, mecanisme financiare ale întreprinderii.

A participat la misiuni de cooperare internațională în: Tunisia, Algeria, Portugalia, Liban, Luxemburg, Senegal, Ungaria, România, Rusia, prin intermediul FNEGE, al Ministerului Francez al Afacerilor Externe și al Biroului Internațional al Muncii.

Activitatea didactică a domnului profesor Bernard Colasse reprezintă o importantă componentă a operei sale. Primele cercetări (1970 – 1974) efectuate sub coordonarea profesorilor Pierre Tabatoni și Jay Galbraith s-au desfășurat în domeniul dezvoltării organizațiilor și au culminat cu redactarea tezei pentru cel de-al treilea ciclu (1974).

În perioada 1974–1983, a elaborat lucrări consacrate epistemologiei, didacticii și terminologiei gestiunii. Este vorba de mai multe articole științifice, un dicționar (în colaborare, la Dunod, în 1979), un manual de gestiune financiară (PUF, 1982, 1987, 1993). Toate acestea au permis susținerea tezei de stat.

Începând din 1983, profesorul Bernard Colasse este implicat în dezvoltarea și modernizarea activităților Asociației Franceze (devenită Francofonă) de Contabilitate, în special ca președinte (1983 – 1985), cercetările sale fiind orientate, în principal, pe domeniul contabilității, aflată într-o dezvoltare rapidă în acea perioadă.

Reținem cu satisfacție faptul că mai mulți specialiști români ai domeniului au participat la congresele Asociației, printre care menționăm profesorii Mihai Ristea, Niculae Feleagă, Vasile Florescu de la Academia de Studii Economice București, Nicoleta Farcane de la Universitatea de Vest-Timișoara, Iuliana Geogescu, Alexandru Țugui, Constantin Toma, Corina Chersan de la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași.

Temele principale ale lucrărilor elaborate de profesorul Colasse se referă la:

- istoria gândirii și practicilor contabile;
- normalizarea și modelarea contabilă;
- teorie contabilă și cadre conceptuale;
- contabilitate internațională;

- contabilitate și dezvoltare;
- oferta și cererea de informații contabile;
- metodologia cercetării contabile.

În ceea ce privește activitatea de publicare a cercetărilor proprii, după primul articol științific publicat în 1971, au urmat peste o sută de articole și note în reviste de prestigiu precum: „*Analyse Financière*”, „*Banque*”, „*Cahiers Français*”, „*Comptabilité-Contrôle-Audit*”, „*L'Encyclopédie Economica de la Gestion*”, „*L'Encyclopédie Economica de comptabilité, contrôle de gestion et audit*”, „*L'Encyclopédie Universalis*”, „*Entreprises et Histoire*”, „*Finance*”, „*Gérer et Comprendre*”, „*Journal of Management and Governance*”, „*Revue de Droit Comptable*”, „*Revue du Financier*”, „*Revue Française de Comptabilité*”, „*La Revue Française de Gestion*”, „*Sociétal*”, „*Techniques Economiques*”, „*The European Accounting Review*”, „*The International Encyclopedia of Business and Management*”, „*The International Encyclopedia of Social and Behavioral Sciences*”.

Palmaresul științific al profesorului Bernard Colasse include și șapte cărți publicate în mai multe ediții:

- *Les fondements de la comptabilité*, Ed. La Découverte, 2007 ; tradusă în limba română sub denumirea *Fundamentele contabilității*, Editura TipoMoldova, Iași, 2009;
- *Comptabilité générale*, Ed. Economica, Paris, zece ediții succesive (prima ediție în 1984), revăzute și adăugite în anii 1988, 1991, 1993, 1996, 2000, 2001, 2003, 2005, 2007; ediția a IV-a tradusă în limba română, Editura Moldova; ediția a X-a, care a apărut sub titlul *Introduction à la comptabilité générale*, este în curs de traducere în limba română;

- *Analyse financière de l'entreprise*, Ed. La Découverte, Paris, cinci ediții (1994, 1999, 2001, 2003, 2008), ediția a V-a tradusă în limba română sub titlul *Analiza financiară a întreprinderii*, Editura TipoMoldova, Iași, 2009;
- *Gestion financière*, Ed. Presses Universitaires de France (PUF), trei ediții (1982, 1987, 1993); tradusă în portugheză la Res, și în rusă la Unity Book;
- *Comptabilité générale : questions et applications* (în colab.), Ed. Economica, două ediții (1990, 2003);
- *Dictionnaire de Gestion financière* (în colaborare), Ed. Dunod Paris, trei ediții (1979, 1982, 1984); tradusă în portugheză la Res;
- *La rentabilité de l'entreprise*, Ed. Dunod, Paris, trei ediții (1973, 1977, 1982).

De asemenea, Domnia Sa a coordonat elaborarea a patru lucrări de referință:

- *L'état des entreprises 2009*, Ed. La Découverte, Paris, 2008;
- *Juste valeur: enjeux techniques et politiques*, Ed. Economica, Paris, 2001;
- *Encyclopédie de comptabilité, contrôle de gestion et audit*, Ed. Economica, Paris, două ediții (2005, 2009), în curs de traducere în limba română;
- *Les grands auteurs en comptabilité*, Ed. EMS, 2005 ; tradusă în japoneză.

Implicat profund în activități editoriale, profesorul Colasse este membru al comitetelor de redacție și al comitetelor de lectură ale mai multor reviste, membru în comitetul editorial al colecției „Repères” la Editura „La Découverte” pentru lucrările de gestiune, președinte al

comitetelor științifice la numeroase congrese și colocvii. De asemenea, el este membru fondator și președinte (1983 – 1985) al Asociației Franceze (devenită francofonă) de Contabilitate (AFC); coordonator al congreselor acesteia din 1983 și 1994, primul redactor-șef al revistei Asociației: „Comptabilité – Contrôles – Audit” (1995 – 1998).

Sub inspirata și atenta sa coordonare, a prins viață (în 1989) și s-a dezvoltat la Dauphine un veritabil departament de cercetare în domeniul gestiunii. Activitatea de director de cercetare a devenit semnificativă drept urmare a creării în 1990 a programului de studii aprofundate „Contabilitate – Decizie – Control”, devenit în 2005 specialitatea „Studii și cercetări” a masterului „Contabilitate – Management – Audit” în cadrul CREFIGE, care constituie un departament al laboratorului comun CNRS-Dauphine: „DRM: Dauphine – Cercetări în Management”.

Profesorul Colasse a condus 18 teze de doctorat (susținute) din care 8 publicate. Din cei optsprezece doctori, 2 sunt profesori universitari, 9 sunt conferențieri universitari, 3 profesori într-o „Mare Școală” de comerț, 2 profesori în universități canadiene.

De asemenea, a participat la peste o sută de jurii de teze sau abilitări în calitate de președinte, raportor sau membru cu drept de vot.

Parcursul carierei academice este dublat de o considerabilă implicare în mecanismele sociale și economice, prin coordonarea de activități în cadrul diverselor instituții de studii și monitoring, în calitate de membru al Consiliului Național al Universităților (Secția Științe de Gestiune) (1992 – 1995, 2001 – 2002), Consiliului Național al Contabilității (numit în 1992 și reînnoit în 1996, 1999, 2002, 2005, 2007), Comitetului Profesional de Doctrină Contabilă al Ordinului Expertilor Contabili (după 1998), Consiliului Științific al Universității

Paris-Dauphine (1993 – 2001) și președinte al comisiei de doctorate (1993 – 1997); în perioada 1997 – 2001 este vice-președinte însărcinat cu cercetarea în acest consiliu.

Calitățile remarcabile de cercetător economist și vocația pedagogică ale profesorului Colasse sunt recunoscute și pe plan internațional, domnia sa fiind profesor invitat și asociat la mai multe universități din: Montréal, Tunis, Alexandria, Budapesta, Veneția, Geneva, Oxford, Sankt Petersburg și expert în cadrul diferitelor instituții: Biroul Internațional al Muncii (BIT), OCDE, ONUDI.

Pentru meritele sale științifice, profesorul Bernard Colasse a primit importante distincții. Astfel, a fost numit Ofițer al Ordinului „Palme Académiques” (2005); membru de onoare al Academiei de Științe și Tehnici Contabile și Financiare (2004); președinte de onoare al Asociației Franceze de Contabilitate (1985) și a primit medalia de bronz a Ordinului Experților Contabili (1996).

Considerentele aprecierii noastre față de activitatea domnului profesor Colasse au în vedere nu numai recunoașterea meritelor sale academice, dar și aportul domniei sale la dezvoltarea învățământului economic ieșean, existând o strânsă legătură între acesta și profesorii Facultății de Științe Economice, devenită Facultatea de Economie și Administrarea Afacerilor din cadrul Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași.

Un prim aspect al acestei legături constă în utilizarea lucrărilor sale, înainte și după 1989, în documentare, de către profesorii și studenții de la Facultatea de Economie și Administrarea Afacerilor a Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași. În acest context, menționăm utilizarea în cercetare a lucrărilor „*Comptabilité générale*”, „*Gestion financière*”, „*Dictionnaire de gestion financière*”.

Un alt aspect îl reprezintă participarea unor profesori de contabilitate ieșeni, la stagiile de cercetare la Universitatea Paris-Dauphine și cunoașterea preocupărilor științifice în domeniul contabilității ale profesorului Bernard Colasse. Aceste activități s-au realizat prin intermediul profesorului Dumitru Zaiț de la facultatea noastră, coordonator în perioada anilor 1992 – 1995 al unui proiect Tempus privind stagii de cercetare ale profesorilor și studenților ieșeni la universități din Franța la IUT de Sceaux și Université Paris-Dauphine. Astfel, în perioada stagiului, a fost posibilă cunoașterea îndeaproape a activității din domeniul contabilității și analizei financiare a profesorului Bernard Colasse. În acest context, menționăm activitatea profesorului Neculai Tabără, Silvia Petrescu, Ioan Andone, Octavian Jaba și Victor Pekar. Subliniem în mod special participarea profesorilor Neculai Tabără și Emil Horomnea la activitatea desfășurată în cadrul *Seminarului Doctoral Luca Pacioli*, „Kaleidoscope de la recherche comptable”, animat de profesorul Colasse împreună cu alți specialiști de renume. De asemenea, profesorul Neculai Tabără a participat, în perioada 1991 – 1995, la congresele Asociației Franceze de Contabilitate. Trebuie menționată în acest sens contribuția regretatului profesor Daniel Boussard, de la Université Paris XI-Orsay, prieten al profesorilor ieșeni de contabilitate și promotor al participărilor acestora la lucrările congreselor științifice anterior menționate.

O dovadă importantă a contribuției profesorului Bernard Colasse la dezvoltarea învățământului economic ieșean o reprezintă traducerea în limba română a unora dintre lucrările sale de contabilitate și analiză financiară:

- *Contabilitate generală*, (traducere de Neculai Tabără), Editura Moldova, Iași, 1995;

- *Fundamentele contabilității*, (traducere de Neculai Tabără), Editura TipoMoldova, Iași, 2009;
- *Analiza financiară a întreprinderii*, (traducere de Neculai Tabără), Editura TipoMoldova, Iași, 2009;
- *Introducere în contabilitate*, (traducere de Neculai Tabără), Editura TipoMoldova, Iași, 2009, (în curs de elaborare);
- *Enciclopedia de contabilitate, control de gestiune și audit* (coordonator Bernard Colasse) (în perioada obținerii drepturilor de traducere în limba română);
- *Contabilitate internațională* (autori Neculai Tabără, Emil Horomnea, Cristina Mircea, în colaborare cu Roxana Dicu) prefață Bernard Colasse, Editura TipoMoldova, Iași, 2009.

În concluzie, considerăm că întreaga activitate a acestui strălucit reprezentant al școlii franceze de contabilitate exprimă seriozitatea și profunzimea sa științifică, precum și o mare corectitudine îmbinată cu o neobișnuită putere de muncă. De aceea, opinia noastră este că profesorul Bernard Colasse întrunește toate criteriile științifice și morale pentru a merita titlul de *Doctor Honoris Causa* al Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, și rugăm, cu respect, Senatul Universității să i-l confere în mod solemn.

COMISIA DE ÎNTOCMIRE A LAUDATIO

Președinte,

Profesor univ. dr. **Vasile IȘAN**,
Rectorul Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași

Membri:

Profesor univ. dr. **Dinu AIRINEI**,
Decanul Facultății de Economie și Administrarea Afacerilor,
Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași

Profesor univ. dr. **Neculai TABĂRĂ**,
Facultatea de Economie și Administrarea Afacerilor,
Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași

Profesor univ. dr. **Emil HOROMNEA**,
Facultatea de Economie și Administrarea Afacerilor,
Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași

Profesor univ. dr. **Vasile RĂILEANU**,
Academia de Studii Economice din București

Profesor univ. dr. **Dumitru MATIȘ**,
Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca

Profesor univ. dr. **Sorin BRICIU**,
Universitatea din Alba Iulia

Iași, 23 octombrie 2009